

Она Қорнида Хомила Йўлдошида (Плацента) Учрайдиган Касалликлар, Хавф Омиллари Ва Уларнинг Профилактикаси

Ўсарбоева Нурхон Ертугановна

Навбахор туман тиббиёт бирлашмаси олий тоифали акушер-гинеколог. Ўзбекистан, Навоий.
210100

Болтаев Нодиржон Абдусаломович

Навоий давлат университети, Табиий фанлар ва тиббиёт факультети “Клиник фанлар”
кафедраси катта ўқитувчиси, PhD. ВССБ Бош патолог-анатоми. Ўзбекистан, Навоий. 210100

Кириш

Она қорнидаги хомила ҳозирги тиббиётда мураккаб ва долзарб муаммолардан биридир. Хомила, анъанавий тараққиёт жараёнида, турли хужайра ва органик тизимлардан ташкил топган ҳолда ривожланиб, унинг ота-оналарининг генетик меросини олади. Бу жараёнда қўлланиладиган тиббий ёрдам ва профилактика чоралари хомила ривожланишининг барқарорлигига ва фарзанднинг келажагига катта таъсир кўрсатади.

Плацента хомиланинг туғилишга қадар ҳимоя ва озикланиш манбаи ҳисобланиб, унинг ривожланиши ёки касалликлари она ва хомила саломатлиги учун хавф туғдиради. Баъзи ҳолатларда плацентанинг дисфункцияси, касалликлари ёки мавжуд хавф омиллари хомила ва онанинг соғлиғига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин. Бу тезисда, она қорнида хомила йўлдоши (плацента) билан боғлиқ бўлган касалликлар, уларнинг хавф омиллари ва профилактика чоралари мавзуи чуқур таҳлил қилинади.

Мавзунинг долзарблиги

Глобаллашув ва тиббиётнинг ривожини билан плацента касалликларининг ташхиси ва даволаниши янада аҳамиятли бўлиб, хомила соғлиғини таъминлашда муҳим ўрин тутаяди. Бошқа саломатлик муаммоларига қараганда, плацентага оид касалликлар кўп ҳолатда вақт ўтиши билан аниқланади, бу эса она ва балага хавф солади. Плацента касалликлари ва уларнинг профилактикаси долзарблиги ҳамон юқори.

Катта ёшдаги аёллар, бетартиб турмуш тарзи, ҳар хил экологик омиллар, ўсиб бораётган инфекцияларнинг таъсири, шунингдек, гестацион гипертония, қон айланиш тизими касалликлари ва диабет каби касалликлар, плацента дисфункциясининг асосий хавф омилларидир. Шунга кўра, уларнинг олдини олиш ва аниқлаш учун доимий мониторинг ва комплекс профилактика чораларини ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эга.

Мақсад ва вазифалар

Мақсад: Бу тадқиқотнинг асосий мақсади – она қорнида хомила йўлдоши (плацента) касалликлари ва хавф омилларини аниқлаш, шунингдек, уларни профилактика қилиш бўйича янги чоралар ва усулларни ишлаб чиқиш.

Вазифалар:

- ✓ Плацента касалликлари ва уларнинг асоратларини таҳлил қилиш.

- ✓ Плацента касалликлари ва уларга таъсир этувчи хавф омилларини аниқлаш.
- ✓ Тиббий профилактика ва таҳлил усулларини ишлаб чиқиш.
- ✓ Плацента касалликларининг диагностикаси ва даволаш усулларини таҳлил қилиш.
- ✓ Плацента дисфункциясининг оналар ва хомилага бўлган салбий таъсирини қисқартириш.

Материаллар ва текшириш усуллари

Тадқиқотда **оналар** ва **хомила** учун юритилган клиник ва лаборатор таҳлиллар, эпидемиологик ва биомаркерлар билан амалга оширилган тадқиқотлардан фойдаланилди. Мазкур изланишда ривожланишга олиб келадиган қуйидаги касалликлар ва ҳолатлар таҳлил қилинди:

1. **Плацента дисфункцияси** – плацента структураси ва унинг нормал функцияларини бузилиш ҳолатлари.
2. **Плацентар кўчиш** – хомила йўлдошининг нормай жойлашган йўлдошнинг вақтидан олдин ўткир кўчиши ва она ҳамда хомила ҳаёти учун юқори хавф.
3. **Презклампсия** ва **эклампсия** – хомиладорлик даврида хомила ва онада бўлган гипертония хавфи.
4. **Плацентада тромбофилия** – плацентада тромблар шаклланиши.
5. **Гестацион диабет** – хомиладор аёллар орасидаги қон таркибидаги шакар миқдорининг ўзгариши.

Тадқиқот усуллари сифатида клиник ўрганиш, экспериментал таҳлиллар, лаборатор тестлар ва генетик таҳлиллар ёрдамида олинган натижалардан фойдаланилди.

Натижалар

Плацента касалликлари асосан, аёлларнинг умумий соғлиғи ва хусусиятларига боғлиқ бўлади. Оналардаги катта ёш, стресс ва носоғлом турмуш тарзи кабилар энг катта хавф омилларидан бири бўлади.

Тадқиқотда аниқланган сўнгги натижалар:

- ✓ Плацента дисфункцияси.
- ✓ Презклампсия ва эклампсия билан оғриган аёлларда стресс ва гипертония юқори хавфга эга.
- ✓ Хомиладаги гипоксия ҳар доим стандарт даволаш усуллари билан амалга оширилмаса, натижада хомила расо-тўлиқ ривожланмаслиги ёки муддатидан олдин туғилиши мумкин.
- ✓ Плацентанинг муддатидан олдин ўткир кўчиши ва ўткир қон кетиши мумкин.

Муҳокама

Тадқиқотнинг асосий хулосалари:

- Плацента касалликларини эрта аниқлаш ва уларни олдини олиш методологиясини ишлаб чиқиш зарур.
- Хавф омиллари аниқланган ҳолатларда профилактика ёки даволаш усулларини таҳлил қилиш ва амалиётга фаол киритиш.
- Ҳар бир аёлга индивидуаллаштирилган тиббий ёрдамни ва мониторингни бериш, уларнинг гестацион даврдаги соғлиғини таъминлаш катта аҳамиятига эга.

Хулоса ва тавсиялар

Хулоса: Плацента касалликларининг ўз вақти ва эрта аниқлашнинг аҳамияти ва уларга эътибор бериш, она ва хомиланинг соғлигини яхшилаш ва бу соҳадаги профилактика тадбирлари ўта муҳим.

Тавсиялар:

- Хомиладорликнинг эрта босқичларида юқори хавф омиллари бўлган аёлларга мувофиқ тиббий мониторинг ва диагностика амалга оширилиши керак.
- Плацента билан боғлиқ касалликларнинг профилактикаси учун оналарга аниқ тиббий тарғибот ва профилактик тадбирларни олиб бориш лозим.
- Плацента дисфункциясининг олдини олиш учун аёллар орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш ва стрессни камайтиришга қаратилган чоралар кўриш зарур.

Бу мавзудаги тадқиқотлар, хомила ва онанинг соғлигини сақлаш учун муҳим ёндашувлар ва амалий тавсияларни ишлаб чиқишга ёрдам беради.